

Dosarul nr. 2ra-603/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Roșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, E. Palanciuc, A. Malîi)

DECIZIE

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Liudmila Vlasiuc împotriva Verei Lutan, intervenient accesoriu Andrei Vlasiuc cu privire la repunerea în termen, declararea nulității contractului de donație și recunoașterea bunului imobil ca fiind proprietate comună în devălmășie,

împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș, a fost casată hotărârea din 31 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea cererii de repunere în termenul de prescripție și respingerea acțiunii,

constată:

La data de 03 martie 2016 Liudmila Vlasiuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Verei Lutan cu privire la declararea nulității contractului de donație și recunoașterea bunului imobil ca fiind proprietate comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 14 mai 1998 a înregistrat căsătoria cu Valerii Vlasiuc.

A menționat că, la data de 11 aprilie 2001, conform contractului de donație nr. 1672, Valerii Vlasiuc a primit în dar de la Vera Lutan, care este sora sa, apartamentul nr. xxxx.

A susținut că, la data de 12 aprilie 2001 bunul imobil menționat a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu nr. cadastral xxxx.

A afirmat că, a aflat despre faptul încheierii actului juridic enunțat abia la data deschiderii succesiunii – 09 septembrie 2015, după decesul soțului Valerii Vlasiuc, care a avut loc la data de 26 februarie 2015.

A subliniat că, împreună cu soțul său, Valerii Vlasiuc au locuit și au muncit în Ucraina până în vara anului 2000, după care au trecut cu traiul în mun. Chișinău, iar cu banii acumulați de ambii în sumă de 10000 dolari SUA au cumpărat apartamentul nr. xxxx. Apartamentul menționat a aparținut cu drept de proprietate surorii defunctului Valerii Vlasiuc, Vera Lutan.

A notat că, nu a cunoscut până la data deschiderii succesiunii că, soțul său a încheiat cu sora sa contract de donație a bunului imobil procurat din resursele financiare acumulate de ambii, considerând că, între Vera Lutan și Valerii Vlasiuc a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare.

A precizat că, după decesul soțului său, s-a adresat la notarul public Vasile Stahurschi cu solicitarea deschiderii dosarului de moștenire și recunoașterea calității de moștenitor legal de clasa I asupra patrimoniului succesoral rămas după defunct. Astfel, cunoscând despre faptul că, moștenitori legali de clasa I mai sunt și 3 copii ai defunctului din căsătoria precedentă, i-a chemat personal pe toți trei la depunerea cererilor de acceptare a moștenirii, deoarece intenționa să achite prin sultă valoarea la 3/8 cote-părți din 1/2 cotă-parte a patrimoniului în devălmășie, ce le revine descendenților din bunul imobil – apartamentul nr. xxxx.

A remarcat că, înregistrarea unui contract de donație simulat de unul al vânzării-cumpărării este nul de cauză, motiv din care se consideră că, bunul imobil în litigiu se adeverește a fi proprietate în devălmășie a soților Valerii Vlasiuc și Liudmila Vlasiuc, prin faptul că s-a achitat Verei Lutan prețul de 10000 de dolari SUA la momentul tranzacției din 11 aprilie 2001.

A declarat că, nu a ascuns și nici nu a încercat să ascundă patrimoniul succesoral al defunctului, chemând toți succesorii să participe la moștenirea patrimoniului, care nu locuiesc în țară și nici nu sunt cetățeni ai Republicii Moldova, suportând de una singură toate cheltuielile legate de înmormântarea defunctului și alte cheltuieli, la care nu au participat nici unul din succesori și nici n-au manifestat voință de a participa, dar, care solicită mai mult decât li se cuvine, chiar dacă nu au contribuit în nici un mod la îmbunătățirea patrimoniului succesoral.

A relevat că, este nevoită să se adreseze instanței de judecată pentru a repara eroarea admisă prin vicierea formei actului juridic, care a fost admisă prin încheierea actului juridic cu intenția de a ascunde un alt act juridic, iar acesta este nul în temeiul art. 221 alin. (2) din Codul civil.

A solicitat recunoașterea nulității relative a contractului de donație nr. 1672 din 11 aprilie 2011 și recunoașterea bunului imobil, apartamentul nr. 5 din str. Pan Halippa,4, mun. Chișinău – obiect al contractului de donație, proprietate în devălmășie a soților Valerii Vlasiuc și Liudmila Vlasiuc.

Prin încheierea protocolară din 04 iulie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost admisă cererea depusă de Andrei Vlasiuc, reprezentat de avocatul Eduard Digore și a fost atras în proces Andrei Vlasiuc în calitate de intervenient accesoriu.

Ulterior, Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș, a depus cerere, prin care a solicitat repunerea în termenul de prescripție (f. d. 59).

Prin hotărârea din 31 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă acțiunea depusă de către Liudmila Vlasiuc ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termenul de prescripție depusă de către Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș, ca fiind neîntemeiată și a fost respinsă acțiunea depusă de către Liudmila Vlasiuc ca fiind tardivă.

La data de 28 ianuarie 2019 Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului au fost reiterate aceleași argumente, care au fost susținute și în instanțele ierarhic inferioare, insistând asupra faptului că, în litigiu dedus judecării urmau a fi aplicate normele de drept procedural în redacția de până la modificările din 28 aprilie 2017, atunci când a fost judecată cauza respectivă.

A afirmat că, constatările instanței de apel denotă că, acțiunea formulată de recurent a fost judecată în procedură specială, însă a fost respinsă în temeiul art. 271 din Codul civil.

A menționat că, la soluționarea cauzei a fost admise erori judiciare manifestate prin aplicarea art. 271 din Codul civil, precum și a fost omis faptul examinării cauzei prin prisma art. 267, 272, 274 și 275 din Codul civil.

Prin referințele depuse la data de 12 aprilie 2019 Andrei Vlasiuc și Vera Lutan au solicitat respingerea recursului ca neîntemeiat.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 17 aprilie 2019 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) lit. c) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept

procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 14 mai 1998 Liudmila Vlasiuc a înregistrat căsătoria cu Valerii Vlasiuc.

La data de 11 aprilie 2001 Valerii Vlasiuc a încheiat cu Vera Lutan un contract de donație, prin care ultima i-a dăruit apartamentul nr. 5, compus din 2 odăi, cu suprafața totală echivalentă de 54,5 m. p., inclusiv suprafața locativă de 31,4 m. p., situat în xxxx.

De asemenea, s-a constatat că, la data de 26 februarie 2015 Valerii Vlasiuc a decedat.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Liudmila Vlasiuc a solicitat repunerea în termenul de prescripție, recunoașterea nulității relative a contractului de donație nr. 1672 din 11 aprilie 2011 și recunoașterea bunului imobil, apartamentul nr. 5 din str. Pan Halippa,4, mun. Chișinău – obiect al contractului de donație, proprietate în devălmășie a soților Valerii Vlasiuc și Liudmila Vlasiuc.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind învestită cu judecarea apelului declarat de către Liudmila Vlasiuc, reprezentată de către avocatul Mihail Barbaroș, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins cererea de repunere în termenul de prescripție depusă de către Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș, ca fiind neîntemeiată și a respins acțiunea depusă de către Liudmila Vlasiuc ca fiind tardivă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, Liudmila Vlasiuc a aflat despre existența contractului de donație la data de 09 septembrie 2015, când s-a adresat la notar cu o cerere privind acceptarea succesiunii.

Totodată, instanța de apel a relevat că, chiar dacă reprezentantul Liudmilei Vlasiuc a formulat expres o cerere privind repunerea în termen, invocând același temei că, aceasta a aflat despre existența contractului de donație abia la data de 09 septembrie 2015, cererea de repunere în termenul de prescripție este neîntemeiată, fiind înaintată cu omiterea termenului de 30 de zile prevăzut de art. 279 alin. (2) din Codul civil, care stabilește în sarcina părților obligația de a-și exercita dreptul la acțiune în termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor, care justifică depășirea termenului de prescripție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Conform art. 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 218 alin. (1) și (2) din Codul civil, nulitatea relativă a actului juridic poate fi invocată doar de persoana în al cărei interes este stabilită sau de succesorii ei, de reprezentantul legal sau de creditorii chirografari ai părții ocrotite

pe calea acțiunii oblice. Instanța de judecată nu poate să o invoce din oficiu. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin voința expresă sau tacită a persoanei în al cărei interes este stabilită nulitatea. Voința de a confirma actul juridic lovit de nulitate trebuie să fie certă și evidentă.

La caz, se reține că, acțiunea în nulitate relativă este prescriptibilă, adică ea urmează să fie intentată în termenul de prescripție extinctivă prevăzut de art. 267 din Codul civil, care este de 3 ani.

Conform art. 272 alin. (1) din Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Din prevederile legale enunțate rezultă că, termenul de prescripție începe să curgă din ziua în care despre încălcarea dreptului a aflat sau trebuia să afle deținătorul acestui drept.

Actele cauzei denotă faptul că, Liudmila Vlasiuc a aflat despre existența contractului de donație la data de 09 septembrie 2015, când s-a adresat la notar cu o cerere privind acceptarea succesiunii, fapt constatat și de către instanța de apel.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, Liudmila Vlasiuc urma să înainteze prezenta cerere de chemare în judecată în interiorul termenului de 3 ani de la data de 09 septembrie 2015, adică până la data de 09 septembrie 2018, însă Liudmila Vlasiuc a depus prezenta cerere de chemare în judecată la data de 03 martie 2016, adică în termenul prevăzut de art. 267 alin. (1) din Codul civil.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel eronat a respins acțiunea ca fiind tardivă.

Această circumstanță este apreciată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Or, instanța de apel nu s-a expus asupra fondului cauzei.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizia legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Liudmila Vlasiuc, reprezentată de avocatul Mihail Barbaroș.

Se casează integral decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Liudmila Vlasiuc împotriva Verei Lutan, intervenient accesoriu Andrei Vlasiuc cu privire la repunerea în termen, declararea nulității contractului de donație și recunoașterea bunului imobil ca fiind proprietate comună în devălmășie, cu trimiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic